

DIREKTIIVID

NÕUKOGU DIREKTIIV 2008/90/EÜ,

29. september 2008,

puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta

(uuestisõnastamine)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

2000/29/EÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja ühenduses levitamise kohta. (4)

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 37,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, (1)

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu 28. aprilli 1992. aasta direktiivi 92/34/EMÜ puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta (2) on mitu korda oluliselt muudetud. (3) Kuna direktiivi tehakse veel muudatusi, tuleks see selguse huvides uuesti sõnastada.

(2) Puuviljade tootmisel on ühenduse põllumajanduses tähtis koht.

(3) Rahuldavate tulemuste saavutamine puuviljade tootmises sõltub oluliselt viljapuude paljundamisel kasutatavate materjalide ja puuviljade tootmiseks ette nähtud viljapuude kvaliteedist ja tervisest.

(4) Ühtlustatud tingimused ühenduse tasandil tagavad, et ostjad ühenduse kõigis osades saavad tervet ja hea kvaliteediga paljundusmaterjali ja viljapuid.

(5) Taimetervise osas peavad nimetatud ühtlustatud tingimused vastama nõukogu 8. mai 2000. aasta direktiivile

(6) Tuleks kehtestada ühenduse eeskirjad nende viljapuude perekondade ja liikide kohta, mis omavad ühenduses olulist majanduslikku tähtsust, kehtestades samas ühenduse korra, mille alusel edaspidi lisada uusi perekondi ja liike käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvasse perekondade ja liikide loetelusse. Loetelusse kantakse perekonnad ja liigid, mida liikmesriikides laialdaselt kasvatatakse ja mille paljundusmaterjalil ja/või viljapuudel on turgu rohkem kui ühes liikmesriigis.

(7) Ilma et see piiraks direktiivi 2000/29/EÜ taimetervise käsitlevate sätete kohaldamist, ei ole asjakohane rakendada ühenduse eeskirju paljundusmaterjali ja viljapuude turustamisel, kui tooted on ette nähtud ekspordiks kolmandatesse riikidesse, sest seal kohaldatavad eeskirjad võivad olla erinevad käesolevas direktiivis sätestatust.

(8) Selguse huvides tuleks määratleda vajalikud mõisted. Mõistete määramisel tuleks lähtuda teaduse ja tehnika arengust ja kirjeldada mõistet täielikult ja selgesõnaliselt, et aidata kaasa siseturu ühtlustamisele, võttes arvesse kõiki uusi turuvõimalusi ja paljundusmaterjali tootmiseks kasutatud kõiki uusi meetodeid. Need määratlused tuleks viia vastavusse juba vastuvõetud ühenduse õigusaktidega muu paljundusmaterjali turustamise kohta.

(9) Igale viljapuude perekonnale ja liigile on rahvusvaheliste sertifitseerimiskavade alusel soovitatav kehtestada taimetervise- ja kvaliteedinõuded, mis võivad muu hulgas sisaldada sätteid haigusetikajate osas kontrollimiseks. Seepärast on asjakohane kehtestada turule viidava paljundusmaterjali ja viljapuude eri kategooriate jaoks ühtlustatud eeskirjade süsteem, viidates asjaomastele rahvusvaheliste standarditele, kui need on olemas.

(1) 11. detsembri 2007. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

(2) EÜT L 157, 10.6.1992, lk 10.

(3) Vt II lisa A osa.

(4) EÜT L 169, 10.7.2000, lk 1.

- (10) Kehtiva põllumajandustava kohaselt nõutakse, et paljundusmaterjal ja viljapuud oleksid kas ametlikult kontrollitud või et neid oleks ametlikult uuritud järelevalve all, mis on ette nähtud muude ühenduse õigusaktidega reguleeritud liikide puhul.
- (11) Enne geneetiliselt muundatud paljundusmaterjali ja viljapuude turuleviimist ja viljapuusortide ametlikku registreerimist tuleks tagada, et on võetud kõik meetmed inimese tervise või keskkonna ohustamise vältimiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiivile 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta⁽¹⁾ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrusele (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta.⁽²⁾
- (12) On soovitatav tagada geneetilise mitmekesisuse säilimine ja säästev kasutamine. Olemasolevate sortide säilimiseks vajalikud bioloogilise mitmekesisuse kaitsmise meetmed tuleks võtta kooskõlas ühenduse muude asjaomaste õigusaktidega.
- (13) On asjakohane kehtestada nõuded sellise materjali turustamiseks, mis on ette nähtud katsete, teadusuuringute või aretustöö jaoks ning ei vasta seetõttu tavapärastele taime-tervise ja kvaliteedistandarditele.
- (14) Paljundusmaterjali ja/või viljapuude tarnijad peavad eelkõige vastutama selle eest, et nende tooted vastavad käesolevas direktiivis kehtestatud nõuetele. On asjakohane määratleda tarnija ülesanded ning nõuded, mida ta peab täitma. Selleks et luua läbipaistev ja majanduslikult põhjendatud paljundusmaterjali ja viljapuude sertifitseerimismenetlus, tuleks tarnijad ametlikult registreerida.
- (15) Tarnijad, kes turustavad ainult mitteprofessionaalsetele lõpptarbijatele, võib registreerimiskohustusest vabastada.
- (16) Paljundusmaterjali ja viljapuude ostjate huvides on, et oleksid teada sortide nimed ning et nende ehtsus oleks tagatud, võimaldades seeläbi süsteemi jälgida ja tõsta turu usaldusväarsust.
- (17) See eesmärk on kõige paremini saavutatav sordi üldise tuntuse kaudu, eriti vanemate sortide puhul, või kättesaadava sordikirjelduse kaudu, mis põhineb Ühenduse Sordiameti (CPVO) juhistel või juhul, kui neid ei ole, muudel rahvusvahelistel või siseriiklikel eeskirjadel.
- (18) Paljundusmaterjali ja viljapuude ehtsuse ja nõuetekohase turustamise tagamiseks tuleks kehtestada ühenduse eeskirjad partiide eraldamise ja markeerimise kohta. Märgistus peaks edastama teavet, mis on vajalik nii ametlikuks kontrolliks kui ka tarbija informeerimiseks.
- (19) Liikmesriikide pädevad asutused peaksid kontrollimise ja inspekteerimise käigus tagama, et paljundusmaterjalile või viljapuudele ja tarnijatele kehtestatud nõuded oleksid täidetud. Sellise inspekteerimise taseme, intensiivsuse ja sageduse kindlaksmääramisel tuleks võtta arvesse asjaomase materjali kategooriat.
- (20) Tuleks ette näha ühenduse kontrollimeetmed, et tagada käesoleva direktiiviga kehtestatud nõuete ühtne kohaldamine kõigis liikmesriikides.
- (21) Ajutiste tarneraskuste puhuks, mis on tingitud loodusõnnetustest nagu tulekahju ja torm või ettenägematustest asjaoludest, tuleks kehtestada eeskirjad, mis lubaksid piiratud aja jooksul ja teatavatel eritingimustel turustada käesolevas direktiivis sätestatust leebematele nõuetele vastavat paljundusmaterjali ja viljapuid.
- (22) Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega tuleks lisada säte, mis lubab liikmesriikidel vabastada märgistusega seotud nõuetest ning kontrollimisest ja ametlikust inspekteerimisest väiketootjad, kes toodavad ja turustavad paljundusmaterjali ja viljapuid lõpptoodanguna kohalikul turul isikutele, kes ei tegele taimede tootmisega ametialaselt („kohalik ringlus”).
- (23) Liikmesriikidel tuleks keelata kehtestada uusi, käesolevas direktiivis sätestatust erinevaid tingimusi või piiranguid I lisas esitatud perekondade ja liikide kohta.

⁽¹⁾ EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 268, 18.10.2003, lk 1.

- (24) Tuleks ette näha kolmandates riikides toodetud paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise lubamine ühenduses tingimusel, et nendega kaasnevad alati samad tagatised kui ühenduse piires toodetud paljundusmaterjali ja viljapuudega ning et need vastavad ühenduse eeskirjadele.
- (25) Liikmesriikides kasutatavate tehniliste kontrollimeetodite ühtlustamiseks ning ühenduses toodetud paljundusmaterjali ja viljapuude võrdlemise võimaldamiseks kolmandates riikides toodetutega tuleks läbi viia võrdluskatsed, et kontrollida sellise toodangu vastavust käesoleva direktiivi nõuetele.
- (26) Turuhäirete vältimiseks peaks liikmesriikidel olema võimalik lubada teatava üleminekuajaperioodi vältel enda territooriumil turustada sertifitseeritud ja CAC-materjali (*Conformitas Agraria Communitatis*), mis on võetud käesoleva direktiivi kohaldamise kuupäeva seisuga olemasolevatelt ja juba sertifitseeritud või CAC-materjalina heakskiidetud ema- ja isataimedelt, isegi kui see materjal ei vasta uutele nõuetele.
- (27) Käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta kooskõlas nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusega 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused.⁽¹⁾
- (28) Käesoleva direktiivi kohaldamine ei tohi mõjutada liikmesriikide kohustust võtta ettenähtud aja jooksul siseriiklikku õigusesse üle ja kohaldada II lisa B osas loetletud direktiive,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

1. PEATÜKK

REGULEERIMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Reguleerimisala

1. Käesolev direktiiv kehtib puuviljade tootmiseks ettenähtud paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta ühenduse piires.
2. Direktiivi kohaldatakse I lisa loetletud perekondade ja liikide ning nende hübriidide suhtes. Direktiivi kohaldatakse ka

muude, I lisa nimetatamata perekondade ja liikide või nende hübriidide pookealuste või muude taimeosade suhtes, kui sellise perekonna või liigi või nende hübriidide materjal on poogitud või ette nähtud pookimiseks nende külge.

3. Käesoleva direktiivi kohaldamine ei mõjuta direktiiviga 2000/29/EÜ kehtestatud taimetervise eeskirjade kohaldamist.

4. Käesolevat direktiivi ei kohaldata paljundusmaterjali või viljapuude suhtes, mis on ette nähtud ekspordiks kolmandatesse riikidesse, kui see paljundusmaterjal või need viljapuud on nõuetekohaselt sellisena identifitseeritud ja piisavalt isoleeritud.

Esimese lõigu rakendusmeetmed, eelkõige need, mis käsitlevad identifitseerimist ja isoleerimist, kehtestatakse artikli 19 lõikes 2 osutatud korras.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „paljundusmaterjal” – seemned, taime osad ja kogu taimne materjal, kaasa arvatud pookealused, mis on ette nähtud viljapuude paljundamiseks ja tootmiseks;
2. „viljapuud” – taimed, mis on mõeldud pärast turustamist istutamiseks või ümberistutamiseks;
3. „sort” – ühte madalamasse tuntud botaanilisse taksonisse kuuluv taimerühm, mida saab:
 - a) määratleda teatavast genotüübist või genotüüpide kombinatsioonist tulenevate tunnuste põhjal;
 - b) eristada mis tahes muust taimerühmast vähemalt ühe sellise tunnuse põhjal ja
 - c) käsitada tervikuna selle põhjal, et seda võib paljundada, ilma et taimerühm muutuks;
4. „kloon” – üksiktaime geneetiliselt identne vegetatiivselt paljundatud järglane;

⁽¹⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

5. „supereliitmaterjal” – paljundusmaterjal, mis:

- a) on toodetud üldtunnustatud meetodeid järgides sordiehtsuse, kaasa arvatud selle teatavate pomoloogiliste omaduste säilitamiseks ja haiguste vältimiseks;
- b) on ette nähtud eliitmaterjali või sertifitseeritud materjali (välja arvatud viljapuud) tootmiseks;
- c) vastab artikli 4 kohaselt supereliitmaterjali suhtes kehtestatud eritingimustele ja
- d) on ametliku inspekteerimise tulemusena tunnistatud vastavaks punktides a, b ja c nimetatud tingimustele;

6. „eliitmaterjal” – paljundusmaterjal, mis:

- a) on toodetud üldtunnustatud meetodeid järgides kas otse või teatava arvu vegetatiivsel teel paljundamise astmete tulemusena sordiehtsuse, kaasa arvatud selle teatavate pomoloogiliste omaduste säilitamiseks ja haiguste vältimiseks;
- b) on ette nähtud sertifitseeritud materjali tootmiseks;
- c) vastab artikli 4 kohaselt supereliitmaterjali suhtes kehtestatud eritingimustele ja
- d) on ametliku inspekteerimise tulemusena tunnistatud vastavaks punktides a, b ja c nimetatud tingimustele;

7. „sertifitseeritud materjal”:

- a) paljundusmaterjal, mis:
 - i) on toodetud otse vegetatiivsel teel paljundamise tulemusena eliitpaljundusmaterjalist või supereliit paljundusmaterjalist või – kui see on ette nähtud pookealuste tootmiseks – pookealuste jaoks mõeldud eliit- või sertifitseeritud materjalist saadud sertifitseeritud seemnest;
 - ii) on ette nähtud viljapuude tootmiseks;
 - iii) vastab artikli 4 kohaselt sertifitseeritud materjali suhtes kehtestatud eritingimustele ja
 - iv) on ametliku inspekteerimise tulemusena tunnistatud vastavaks punktides i, ii ja iii nimetatud tingimustele;

b) viljapuud, mis:

- i) on toodetud otse sertifitseeritud, eliit- või supereliit-paljundusmaterjalist;
- ii) on ette nähtud puuviljade tootmiseks;
- iii) vastavad artikli 4 kohaselt sertifitseeritud materjali suhtes kehtestatud eritingimustele ja
- iv) on ametliku inspekteerimise tulemusena tunnistatud vastavaks punktides i, ii ja iii sätestatud tingimustele;

8. „CAC-materjal (*Conformitas Agraria Communitatis*)” – paljundusmaterjal ja viljapuud, mis:

- a) on sordiehtne ja nõuetekohaselt sordipuhas;
- b) on ette nähtud:
 - paljundusmaterjali tootmiseks,
 - viljapuude tootmiseks ja/või
 - puuviljade tootmiseks;
- c) vastab artikli 4 kohaselt CAC-materjalile kehtestatud eritingimustele;

9. „tarnija” – mis tahes füüsiline või juriidiline isik, kes professionaalselt tegeleb vähemalt ühega järgmistest paljundusmaterjali ja viljapuudega seonduvatest tegevusaladest: paljundamine, tootmine, säilitamine ja/või töötlemine, importimine ning turustamine;

10. „turustamine” – paljundusmaterjali või viljapuude müük, omamine müügi eesmärgil, müügiks pakkumine või mis tahes tasu või tasuta loovutamise, tarnimise või üleandmise kolmandatele isikutele ärieesmärgil kasutamiseks;

11. „vastutav ametiasutus” on:

- a) liikmesriigi loodud või määratud asutus, mis kuulub liikmesriigi valitsuse haldusalasse ning vastutab paljundusmaterjali ja viljapuude kvaliteediga seonduvate küsimuste eest;

b) riigi mis tahes ametiasutus, mis on asutatud:

— kas siseriiklikul tasandil või

— piirkondlikul tasandil, kuuludes siseriiklike ametiasutuste alluvusse vastavalt kõnealusel liikmesriigis kehtivatele õigusaktidele;

12. „ametlik inspekteerimine” – vastutava ametiasutuse poolt või selle asutuse vastutusel läbi viidud inspekteerimine;

13. „partii” – ühe kaubaartikli ühikute kogum, mida ühendab homogeenne koostis ja päritolu.

2. PEATÜKK

PALJUNDUSMATERJALILE JA VILJAPUUDELE KEHTESTATUD NÕUDED

Artikkel 3

Üldised turuleviimise nõuded

1. Paljundusmaterjali ja viljapuid võib turustada ainult juhul, kui

a) paljundusmaterjal on ametlikult sertifitseeritud supereliit-, eliit- või sertifitseeritud paljundusmaterjalina või vastab tunnustatud CAC-materjaliks kvalifitseerimise tingimustele;

b) viljapuud on ametlikult sertifitseeritud kui sertifitseeritud paljundusmaterjal või vastavad CAC-materjaliks kvalifitseerimise tingimustele.

2. Kui paljundusmaterjal ja viljapuud sisaldavad geneetiliselt muundatud organismi direktiivi 2001/18/EÜ artikli 2 punktide 1 ja 2 tähenduses, võib seda turule viia ainult juhul, kui geneetiliselt muundatud organismile on antud luba kõnealusel direktiivi või määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel.

3. Kui viljapuudest või paljundusmaterjalist saadud tooted on ette nähtud kasutamiseks määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 3 nimetatud toiduna või toidu koostisosana või selle määruse artiklis 15 nimetatud söödana või sööda koostisosana, võib asjaomast paljundusmaterjali või viljapuud turule viia ainult

juhul, kui sellest materjalist saadud toidule või söödale on antud luba kõnealusel määruse alusel.

4. Lõikest 1 olenemata võivad liikmesriigid lubada tarnijatel oma territooriumil viia turule teatavas koguses paljundusmaterjali ja viljapuid, mis on ette nähtud:

a) katseteks ja teaduslikul otstarbel kasutamiseks;

b) aretustööks või

c) geneetilise mitmekesisuse säilitamise toetamiseks.

Kooskõlas artikli 19 lõikes 2 osutatud korraga nähakse ette tingimused, mille puhul liikmesriigid võivad selliseid lubasid anda.

Artikkel 4

Erinõuded perekondadele ja liikidele

Kooskõlas artikli 19 lõikes 3 osutatud korraga kehtestatakse erinõuded igale perekonnale ja liigile, mis on nimetatud I lisas, kirjeldades:

a) tingimusi, millele peab vastama CAC-materjal, eelkõige neid tingimusi, mida kasutatava paljundussüsteemi puhul kohaldatakse kasvavate taimede puhtuse ja taimetervise suhtes, samuti sordilisuse suhtes, välja arvatud pookealuste puhul, kui paljundusmaterjal ei kuulu sordi juurde;

b) tingimusi, millele peab vastama supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud paljundusmaterjalide kvaliteet (sealhulgas supereliit- ja eliitpaljundusmaterjali puhul ka sordiehtsuse ja vajaduse korral klooni omaduste säilitamise meetodid ning samuti selle materjali olulised pomoloogilised omadused), taimetervis, kohaldatavad katsemeetodid ja protseduurid, kohaldatavad paljundamissüsteemid ja sordilisus, välja arvatud pookealuste puhul, kui paljundusmaterjal ei kuulu sordi juurde;

c) tingimusi, millele peavad vastama I lisas loetlemata perekondade ja liikide või nende hübriidide pookealused ja muud taimesad juhul, kui I lisas loetletud perekondade ja liikide paljundusmaterjal on neile poogitud.

3. PEATÜKK

TARNIJATELE KEHTESTATUD NÕUDED*Artikkel 5***Registreerimine**

1. Liikmesriigid tagavad, et tarnijad registreeritakse ametlikult tegevusalade osas, mis kuuluvad käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.

2. Liikmesriigid võivad otsustada, et nad ei kohalda lõiget 1 tarnijate suhtes, kes turustavad ainult mitteprofessionaalsetele lõpptarbijatele.

3. Lõigete 1 ja 2 üksikasjalikud rakenduseeskirjad võib kehtestada artikli 19 lõikes 2 osutatud korras.

*Artikkel 6***Erinõuded**

1. Liikmesriigid tagavad, et supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjalide ja CAC-materjali tootmise eest vastutavad tarnijad, kes tegelevad viljapuude või paljundusmaterjali tootmise või paljundamisega. Selleks peavad nimetatud tarnijad:

— tuvastama paljundusmaterjali kvaliteeti mõjutavad kriitilised kohad tootmisprotsessis ning tagama nende järelevalve,

— tagama, et esimeses taandes nimetatud järelevalvet käsitlev teave oleks nõudmise korral kättesaadav vastutavale ametiasutusele läbivaatamiseks,

— vajaduse korral võtma proove laboratoorseks analüüsiks ja

— tagama, et paljundusmaterjali eri partiid oleks ka tootmisprotsessi käigus eristatavad.

2. Liikmesriigid tagavad, et juhul, kui tarnija valdustes avastatakse direktiivi 2000/29/EÜ lisades nimetatud või käesoleva direktiivi artikli 4 alusel kehtestatud erinõuetes osutatud kahjulike organismide nimetatud erinõuetes lubatust kõrgem tase, teavitab tarnija sellest viivitamata vastutavat ametiasutust, olenevata teabe esitamise kohustusest vastavalt direktiivile 2000/29/EÜ, ja võtab kasutusele selle asutuse poolt nõutud meetmed.

3. Liikmesriigid tagavad, et paljundusmaterjali ja viljapuude turustamisel säilitavad tarnijad müügi- või ostudokumente vähemalt kolme aasta jooksul.

Esimest lõiku ei kohaldata tarnijate suhtes, kes on artikli 5 lõike 2 alusel registreerimisest vabastatud.

4. Lõike 1 üksikasjalikud rakenduseeskirjad võib kehtestada artikli 19 lõikes 2 osutatud korras.

4. PEATÜKK

SORDI IDENTIFITSEERIMINE JA MÄRGISTAMINE*Artikkel 7***Sordi identifitseerimine**

1. Paljundusmaterjal ja viljapuud turustatakse viitega sordile, millesse nad kuuluvad. Pookealuste puhul, kus paljundusmaterjal ei kuulu sordi juurde, viidatakse vastavale liigile või liikidevahelisele hübriidile.

2. Sordid, millele viidatakse vastavalt lõikele 1, peavad olema:

a) sordikaitse seadusega kaitstud vastavalt uute sortide kaitsmise sätetele;

b) käesoleva artikli lõike 4 kohaselt ametlikult registreeritud või

c) üldiselt tuntud; sort on üldiselt tuntud kui:

i) see on ametlikult registreeritud teises liikmesriigis;

ii) selle kohta esitatakse taotlus ametlikuks registreerimiseks mõnes liikmesriigis või taotlus punktis a osutatud sordikaitse saamiseks või

iii) seda on juba turustatud enne 30. septembrit 2012 asjaomase liikmesriigi või muu liikmesriigi territooriumil, tingimusel et sellel on ametlikult tunnustatud sordikirjeldus.

Lõike 1 kohase viite võib teha ka sordi puhul, millel ei ole tööstusliku taimekasvatustoodangu puhul tegelikku väärtust, tingimusel et sordil on ametlikult tunnustatud kirjeldus ning et paljundusmaterjali ja viljapuid turustatakse CAC-materjalina kõnealuse liikmesriigi territooriumil ning mis märgistusel ja/või dokumendis on määratletud viitega nimetatud sättele.

3. Iga sort peab võimaluse korral kandma kõikides liikmesriikides ühtset nimetust vastavalt artikli 19 lõikes 2 osutatud korras kehtestavatele rakendusmeetmetele või, nende meetmete puudumisel, vastavalt tunnustatud rahvusvahelistele juhenditele.

4. Sordid võivad olla ametlikult registreeritud, kui on tuvastatud, et nad vastavad teatavatele ametlikult kehtestatud tingimustele ja on olemas nende ametlik kirjeldus. Nad võivad olla ametlikult registreeritud ka juhul, kui nende materjali on juba turustatud enne 30. septembrit 2012 asjaomase liikmesriigi territooriumil, tingimusel et nende kirjeldus on ametlikult tunnustatud.

Geneetiliselt muundatud sorti tohib ametlikult registreerida ainult juhul, kui selles sisalduv geneetiliselt muundatud organism on direktiivi 2001/18/EÜ või määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohaselt lubatud.

Kui paljundusmaterjalist või viljapuudest saadud tooted on ette nähtud kasutamiseks määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 3 reguleerimisalasse kuuluva toiduna või selles toidus või artikli 15 reguleerimisalasse kuuluva söödana või selles söödas, registreeritakse asjaomane sort ainult juhul, kui sellest materjalist saadud toit või sööt on selle määruse kohaselt lubatud.

5. Lõikes 4 osutatud ametliku registreerimise nõuded kehtestatakse artikli 19 lõikes 2 osutatud korras, võttes arvesse kehtivaid teaduslikke ja tehnilisi teadmisi, ning need peavad sisaldama:

- a) ametliku registreerimise tingimusi, eelkõige eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse osas;
- b) tunnuseid, mida erinevate liikide uurimine peab minimaalselt hõlmama;
- c) miinimumnõudeid uurimiste läbiviimiseks;
- d) sordi ametliku registreerimise maksimaalset kehtivusaega.

6. Artikli 19 lõikes 2 osutatud korras võib:

- luua süsteemi, kuidas teavitada liikmesriikide vastutavaid ametiasutusi sortidest, liikidest või liikidevahelistest hübriididest,
- otsustada, et võib koostada ja avaldada sortide ühise nimekirja.

Artikkel 8

Partii koostis ja identifitseerimine

1. Kasvamise ja mullast väljavõtmise või algmaterjalist eraldamise jooksul tuleb paljundusmaterjali ja viljapuid hoida eraldi partiidena.

2. Kui erineva päritoluga paljundusmaterjal ja viljapuud on pakkimise, ladustamise, transportimise või edasisaatmise käigus kokku pandud või segatud, peab tarnija säilitama järgmisi andmeid sisaldavaid märkmeid: partii koostis ja selle üksikute komponentide päritolu.

Artikkel 9

Märgistamine

1. Paljundusmaterjali ja viljapuid võib turustada ainult piisavalt homogeensete partiidena ja tingimusel, et nad on:

- a) kvalifitseeritud CAC-materjalina ja varustatud dokumendiga, mille tarnija on koostanud artikli 4 kohaselt kehtestatud erinõuete alusel. Kui see dokument sisaldab ka ametlikku deklaratsiooni, peab see olema selgelt eristatav dokumendi muust sisust või
- b) kvalifitseeritud supereliit-, eliit- või sertifitseeritud paljundusmaterjalina ja vastutava ametiasutuse poolt artiklis 4 kehtestatud erinõuete kohaselt sellisena sertifitseeritud.

Paljundusmaterjali ja/või viljapuude märgistamise ja/või sulgemise ja pakkimise nõuded võib esitada artikli 19 lõikes 3 osutatud korras kehtestatud rakendusmeetmetes.

2. Paljundusmaterjali või viljapuude väikeste koguste jaemüügi korral mittepõhjalikele lõpptarbijatele võib lõikes 1 nimetatud märgistamise nõue piirduda vastava tootekirjeldusega.

3. Geneetilisel muundatud paljundusmaterjali või viljapuude puhul peab käesoleva direktiivi sätete kohaselt kinnitatud või lisatud mis tahes ametlikul või mitteametlikul märgistusel või dokumendil olema selge märg selle kohta, et sort on geneetiliselt muundatud ning sellel peavad olema nimetatud geneetiliselt muundatud organismid.

5. PEATÜKK

ERANDID

Artikkel 10

Kohalik ringlus

1. Liikmesriigid võivad vabastada:

- a) väiketootjad artikli 9 lõike 1 kohaldamisest, kui kogu paljundusmaterjal ja kõik viljapuud toodetakse ja turustatakse lõpptoodanguna kasutamiseks kohalikule turule ja isikutele, kes ei tegele professionaalselt taimede tootmisega („kohalik ringlus”);
- b) artiklis 13 sätestatud kontrollimisest ja ametlikust inspekteerimisest eespool nimetatud tootjate toodetud kohalikus ringluses oleva paljundusmaterjali ja viljapuud.

2. Muud käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud vabastuste ja seonduvate nõuete rakendusmeetmed, eelkõige need, mis on seotud mõistega „väiketootja” ja „kohalik turg”, võib kehtestada artikli 19 lõikes 2 osutatud korras.

Artikkel 11

Ajutised tarneraskused

Kui loodusõnnetused või ettenägematud asjaolud raskendavad ajutiselt käesoleva direktiivi nõuetele vastava paljundusmaterjali ja viljapuude tarnimist, võib artikli 19 lõikes 2 osutatud korras võtta vastu meetmed leebematele nõuetele vastava paljundusmaterjali ja viljapuude turustamiseks.

6. PEATÜKK

KOLMANDATES RIIKIDES TOODETUD PALJUNDUSMATERJAL JA VILJAPUUD

Artikkel 12

1. Kooskõlas artikli 19 lõikes 2 osutatud korraga otsustatakse, kas kolmandas riigis toodetud ja tarnija kohustuste, identseuse, iseloomulike tunnuste, taimetervise, kasvukeskkonna, pakkimise, inspekteerimise meetmete, markeerimise ja sulgemise osas samu tagatise pakkuv paljundusmaterjal ja viljapuud on

eeltoodu suhtes samaväärsed ühenduses toodetud ja käesoleva direktiivi nõuetele vastava paljundusmaterjali ja viljapuudega.

2. Lõikes 1 osutatud otsuse vastuvõtmiseni võivad liikmesriigid kuni 31. detsembrini 2010 ja ilma et see piiraks direktiivi 2000/29/EÜ sätete kohaldamist, rakendada ajutiselt või alaliselt paljundusmaterjali ja viljapuude impordi suhtes kolmandatest riikidest vähemalt samasuguseid tingimusi, kui on sätestatud artikli 4 kohaselt vastu võetud erinõuetega. Kui erinõuetes selliseid tingimusi kehtestatud ei ole, peavad impordile kehtestatud tingimused olema vähemalt samaväärsed nendega, mida kohaldatakse tootmisel kõnealuses liikmesriigis.

Kooskõlas artikli 19 lõikes 2 osutatud korraga võib käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud kuupäeva kuni käesoleva artikli lõikes 1 osutatud otsuse vastuvõtmiseni edasi lükata.

Liikmesriigi poolt vastavalt esimesele lõigule vastu võetud otsuse alusel liikmesriigist teistesse liikmesriikidesse imporditud paljundusmaterjali ja viljapuude suhtes ei kehti lõikes 1 loetletud turustamispiirangud.

7. PEATÜKK

KONTROLLMEETMED

Artikkel 13

Ametlik inspekteerimine

1. Liikmesriigid tagavad, et paljundusmaterjali ja viljapuid inspekteeritakse ametlikult tootmise ja turustamise jooksul, et kontrollida nende vastavust käesolevas direktiivis sätestatud nõuetele ja tingimustele. Sel eesmärgil on vastutaval ametiasutusel selleks ettenähtud ajal alati juurdepääs tarnijate kõigile valdustele ja ruumidele.

2. Vastutavad ametiasutused võivad oma juhtimise ja kontrolli all ning vastavalt siseriiklikele õigusaktidele delegeerida käesoleva direktiiviga ette nähtud kohustuste täitmise mis tahes avalik-õiguslikule või eraõiguslikule juriidilisele isikule, kes oma ametliku põhikirja kohaselt on volitatud täitma üksnes teatavaid avalik-õiguslikke funktsioone, eeldusel et nimetatud juriidiline isik ja selle liikmed ei oma võetavate meetmete tulemuste suhtes mingit isiklikku huvi.

Selleks sobib ka mis tahes juriidiline isik, kes on vastutava ametiasutuse nimel asutatud kooskõlas artikli 19 lõikes 2 osutatud korraga ning kes tegutseb selle ametiasutuse järelevalve ja kontrolli all, eeldusel et nimetatud isik ei oma võetavate meetmete tulemuse suhtes mingit isiklikku huvi.

Liikmesriigid teavitavad oma vastutavatest ametiasutustest komisjoni. Komisjon edastab selle informatsiooni teistele liikmesriikidele.

3. Üksikasjalikud eeskirjad lõike 1 kohaldamiseks kehtestatakse artikli 19 lõikes 2 osutatud korras. Nimetatud eeskirjad on proportsionaalsed asjaomase materjali kategooriaga.

Artikkel 14

Ühendusepoolne järelevalve

1. Vajadusel kontrollitakse ja uuritakse liikmesriikides proove, et tõendada paljundusmaterjali või viljapuude vastavus käesoleva direktiivi nõuetele ja tingimustele, sealhulgas taimetervist käsitlevatele nõuetele ja tingimustele. Komisjon võib saata katseid kontrollima liikmesriikide ja komisjoni esindajad.

2. Käesoleva direktiivi kohustuslike või mittekohustuslike sätete, sealhulgas taimetervisega seotud sätete kohaselt turule viidud paljundusmaterjali või viljapuude proovide järelkontrolliks võib ühenduse siseselt läbi viia ühenduse võrdluskatseid. Võrdluskatseid võivad hõlmata järgmisi paljundusmaterjale või viljapuid:

— kolmandates riikides toodetud paljundusmaterjal või viljapuud,

— mahepõllunduseks sobiv paljundusmaterjal või viljapuud,

— paljundusmaterjal või viljapuud, mida turustatakse seoses meetmetega, mille eesmärk on säilitada geneetilist mitmekesisust.

3. Lõikes 2 nimetatud võrdluskatseid kasutatakse selleks, et ühtlustada paljundusmaterjali ja viljapuude kontrollimise tehnilisi meetodeid ja kontrollida kõnealuse materjali vastavust kehtestatud tingimustele.

4. Komisjon, toimides kooskõlas artikli 19 lõikes 2 osutatud korraga, kehtestab võrdluskatsete läbiviimiseks vajaliku korra. Komisjon teavitab artikli 19 lõikes 2 osutatud komiteed katsete läbiviimiseks vajalikust tehnilisest korrast ja katsete tulemustest. Taimetervisega seotud probleemide ilmnemisel teatab komisjon sellest alalisele taimetervise komiteele.

5. Komisjon võib anda lõigetes 2 ja 3 sätestatud katsete tegemiseks rahalist toetust.

Rahaline toetus ei või ületada eelarvepädevate institutsioonide määratud iga-aastaseid assigneeringuid.

6. Katseid, mis võivad ühenduselt rahalist toetust saada, ja rahalise toetuse andmise üksikasjalikud eeskirjad kehtestatakse kooskõlas artikli 19 lõikes 2 osutatud korraga.

7. Lõigetes 2 ja 3 sätestatud katseid võivad läbi viia üksnes riigiasutused või riigi vastutusel tegutsevad juriidilised isikud.

Artikkel 15

Ühenduse kontrollid liikmesriikides

1. Komisjoni eksperdid võivad koostöös liikmesriikide vastutavate ametiasutustega teha käesoleva direktiivi ühese rakendamise tagamiseks kohapealseid pistelisi kontrollkäike, kontrollides eelkõige, kas tarnijad täidavad käesoleva direktiivi nõudeid. Liikmesriik, kelle territooriumil kontrolli teostatakse, osutab oma kohustusi täitvatele ekspertidele igakülgselt vajalikku abi. Komisjon teavitab liikmesriike kontrollkäikude tulemustest.

2. Täpsemad eeskirjad lõike 1 kohaldamiseks võetakse vastu kooskõlas artikli 19 lõikes 2 osutatud korraga.

Artikkel 16

Liikmesriikide kontrollijärgne tegevus

1. Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil toodetud ja turustamiseks ettenähtud paljundusmaterjal ja viljapuud vastavad käesoleva direktiivi nõuetele.

2. Kui artiklis 13 osutatud ametliku inspekteerimise või artiklis 14 osutatud katsete käigus ilmneb, et paljundusmaterjal või viljapuud ei vasta käesoleva direktiivi nõuetele, peab liikmesriigi vastutav ametiasutus võtma vajalikud meetmed, mis tagaksid nende vastavuse käesoleva direktiivi nõuetele, või kui see ei ole võimalik, keelustama selle paljundusmaterjali või nende viljapuude turustamise ühenduse piires.

3. Kui tuvastatakse, et konkreetse tarnija poolt turustatud paljundusmaterjal või viljapuud ei vasta käesoleva direktiivi nõuetele ja tingimustele, peab kõnealune liikmesriik tagama, et selle tarnija suhtes võetakse vajalikud meetmed. Kui tarnijal keelatakse paljundusmaterjali ja viljapuude turustamine, teavitab liikmesriik sellest komisjoni ja liikmesriikide pädevaid riigiasutusi.

4. Vastavalt lõikele 3 rakendatud meetmed tühistatakse, kui on piisava kindlusega tuvastatud, et tarnija poolt turustamiseks ettenähtud paljundusmaterjal või viljapuud vastavad tulevikus käesoleva direktiivi nõuetele ja tingimustele.

8. PEATÜKK

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 17

Vaba liikumise klausel

1. Käesoleva direktiivi nõuetele ja tingimustele vastava paljundusmaterjali ja viljapuude puhul ei kehti muud turustamispiirangud nende tarnijate, taimetervise, kasvukeskkonna ja inspekteerimise meetodite suhtes, kui selle direktiiviga on kehtestatud.

2. I lisa loetletud perekondadesse ja liikidesse kuuluva paljundusmaterjali ja viljapuude puhul hoiduvad liikmesriigid kehtestamast rangemaid tingimusi või turustamispiiranguid kui need, mis on sätestatud kas käesolevas direktiivis või artikli 4 kohaselt kehtestatud erinõuetes või mis kehtivad 28. aprillil 1992, olenevalt olukorrast.

Artikkel 18

Lisade muudatused ja kohandused

Komisjon võib kooskõlas artikli 19 lõikes 3 osutatud korraga teha muudatusi I lisa, et kohandada seda teaduse ja tehnika arenguga.

Artikkel 19

Komitee

1. Komisjoni abistab alaline puuviljade botaanilistesse perekondadesse ja liikidesse kuuluva paljundusmaterjali ja taimede komitee, edaspidi „komitee”.

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 4 ja 7.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 4 lõikes 3 sätestatud tähtjaks kehtestatakse üks kuu.

3. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtjaks kehtestatakse kolm kuud.

4. Komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 20

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad artikli 1 lõigete 2 ja 3, artiklite 2, 3, 5, 6, artikli 7 lõigete 2, 3 ja 4, artikli 9 lõike 3, artikli 12 lõike 2, artikli 13 lõike 1 ning artiklite 16 ja 21 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 31. märtsiks 2010. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti ning kõnealuste normide ja käesoleva direktiivi vahelise vastastabeli viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad neid norme alates 30. septembrist 2012.

2. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti peavad liikmesriigid lisama märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitletakse viidetena käesolevale direktiivile. Liikmesriigid määravad kindlaks, kuidas selliseid viiteid teha ja kuidas kõnealust märkust sõnastada.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike põhiliste õigusaktide teksti.

Artikkel 21

Üleminekumeetmed

Liikmesriigid võivad kuni 31. detsembrini 2018 lubada enda territooriumil turustada paljundusmaterjali ja viljapuid, mis on võetud ema- ja isataimedelt, mis olid olemas enne 30. septembrit 2012 ja olid enne 31. detsembrist 2018 ametlikult sertifitseeritud või vastasid CAC- materjaliks kvalifitseerimise tingimustele. Nimetatud paljundusmaterjali ja viljapuude turustamisel määratletakse need märgistusel ja/või dokumendis viitega käesolevale artiklile. Pärast 31. detsembrist 2018 võib paljundusmaterjali ja viljapuid turustada juhul, kui käesoleva direktiivi nõuded on täidetud.

*Artikkel 22***Kehtetuks tunnistamine**

1. Direktiiv 92/34/EMÜ, mida on muudetud II lisa A osas loetletud direktiividega, tunnistatakse kehtetuks alates 30. septembrist 2012 ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud II lisa B osas nimetatud direktiivide siseriikliku õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtaegadega.
2. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja neid tuleb lugeda III lisas esitatud vastavustabeli kohaselt.

*Artikkel 23***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 24

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 29. september 2008

Nõukogu nimel
eesistuja
M. BARNIER

I LISA

Perekondade ja liikide loetelu, mille suhtes kohaldatakse käesolevat direktiivi

Castanea sativa Mill.

Citrus L.

Corylus avellana L.

Cydonia oblonga Mill.

Ficus carica L.

Fortunella Swingle

Fragaria L.

Juglans regia L.

Malus Mill.

Olea europaea L.

Pistacia vera L.

Poncirus Raf.

Prunus amygdalus Batsch

Prunus armeniaca L.

Prunus avium (L.) L.

Prunus cerasus L.

Prunus domestica L.

Prunus persica (L.) Batsch

Prunus salicina Lindley

Pyrus L.

Ribes L.

Rubus L.

Vaccinium L.

II LISA

A OSA

Kehtetuks tunnistatud direktiivid ja nende hilisemad muudatused

(nimetatud artiklis 22)

Nõukogu direktiiv 92/34/EMÜ (EÜT L 157, 10.6.1992, lk 10).	
Komisjoni otsus 93/401/EMÜ (EÜT L 177, 21.7.1993, lk 28).	
Komisjoni otsus 94/150/EÜ (EÜT L 66, 10.3.1994, lk 31).	
Komisjoni otsus 95/26/EÜ (EÜT L 36, 16.2.1995, lk 36).	
Komisjoni otsus 97/110/EÜ (EÜT L 39, 8.2.1997, lk 22).	
Komisjoni otsus 1999/30/EÜ (EÜT L 8, 14.1.1999, lk 30).	
Komisjoni otsus 2002/112/EÜ (EÜT L 41, 13.2.2002, lk 44).	
Nõukogu määrus (EÜ) nr 806/2003 (ELT L 122, 16.5.2003, lk 1).	Ainult II lisa punkt 7 ja III lisa punkt 28
Nõukogu direktiiv 2003/61/EÜ (ELT L 165, 3.7.2003, lk 23).	Ainult artikli 1 lõige 5
Komisjoni direktiiv 2003/111/EÜ (ELT L 311, 27.11.2003, lk 12).	
Komisjoni otsus 2005/54/EÜ (ELT L 22, 26.1.2005, lk 16).	
Komisjoni otsus 2007/776/EÜ (ELT L 312, 30.11.2007, lk 48).	

B OSA

Siseriiklikku õigusse ülevõtmise ja kohaldamise tähtaegade loetelu

(nimetatud artiklis 22)

Direktiiv	Siseriiklikku õigusse ülevõtmise tähtaeg	Rakendamise kuupäev
92/34/EMÜ	31. detsember 1992	31. detsember 1992 ⁽¹⁾
2003/61/EÜ	10. oktoober 2003	
2003/111/EÜ	31. oktoober 2004	

⁽¹⁾ Artiklite 5–11, 14, 15, 17, 19 ja 24 puhul kehtestatakse artiklis 4 osutatud juhendi koostamisel iga II lisas esitatud perekonna või liigi suhtes kohaldamiskuupäev artiklis 21 sätestatud korras (vt direktiivi 92/34/EMÜ artikli 26 lõiget 2).

III LISA

Vastavustabel

Direktiiv 92/34/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 1 lõige 1	Artikli 1 lõige 1
Artikli 1 lõige 2	—
Artikli 1 lõige 3	Artikkel 18 (muudetud)
—	Artikli 1 lõiked 2 ja 3
<i>Artikkel 2</i>	Artikli 1 lõige 4
Artikli 3 punktid a ja b	Artikli 2 lõiked 1 ja 2
—	Artikli 2 lõiked 3 ja 4
Artikli 3 punktid c kuni f	Artikli 2 lõiked 5 kuni 8 (muudetud)
Artikli 3 punktid g kuni h	—
Artikli 3 punktid i ja j	Artikli 2 lõiked 9 ja 10 (muudetud)
Artikli 3 punktid k ning i ja ii	Artikli 2 lõige 11
Artikli 3 punkt k partim.	Artikli 13 lõige 2 (muudetud)
Artikli 3 punktid l ja m	Artikli 2 lõiked 12 ja 13
Artikli 3 punkt n	—
Artikli 3 punkt o	Artikli 2 lõige 14
Artikli 3 punkt p	—
Artikli 4 lõige 1	Artikkel 4 (muudetud)
Artikli 4 lõige 2	—
<i>Artikkel 5</i>	—
—	Artikkel 5
<i>Artikkel 6</i>	—
—	Artikkel 6
<i>Artikkel 7</i>	Artikkel 15
Artikli 8 lõiked 1 ja 2	Artikli 3 lõike 1 punktid a ja b (muudetud)
—	Artikli 3 lõige 2
—	Artikli 3 lõige 3
Artikli 8 lõige 3	Artikli 3 lõige 4 (muudetud)
Artikli 9 lõige 1	Artikli 7 lõige 1
—	Artikli 7 lõige 2
Artikli 9 lõike 2 punktid i ja ii	Artikli 7 lõike 3 punktid a ja b (muudetud)
Artikli 9 lõike 2 viimane lause	Artikli 7 lõige 4 (muudetud)
Artikli 9 lõige 3	Artikli 7 lõige 5
Artikli 9 lõige 4	—
Artikli 9 lõige 5	Artikli 7 lõige 6
Artikli 9 lõige 6	Artikli 7 lõige 7
Artikli 10 lõiked 1 ja 2	Artikli 8 lõiked 1 ja 2 (muudetud)
Artikli 10 lõige 3	—
<i>Artikkel 11</i>	Artikkel 9 (muudetud)
<i>Artikkel 12</i>	Artikkel 10
<i>Artikkel 13</i>	Artikkel 11 (muudetud)

Direktiiv 92/34/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 14	Artikli 17 lõige 1
Artikkel 15	Artikli 17 lõige 2 (muudetud)
Artikkel 16	Artikkel 12
Artikkel 17	Artikli 13 lõige 1 (muudetud)
Artikkel 18	Artikli 13 lõige 3 (muudetud)
Artikli 19 lõige 1	Artikli 16 lõige 2
Artikli 19 lõige 2	Artikli 16 lõige 3
Artikli 19 lõige 3	Artikli 16 lõige 4
Artikkel 20	Artikkel 14
Artikli 21 lõiked 1 ja 2	Artikli 19 lõiked 1 ja 2
Artikli 21 lõige 3	Artikli 19 lõige 4
Artikli 22 lõiked 1 ja 2	Artikli 19 lõiked 1 ja 3
Artikkel 23	—
Artikli 24 lõige 1	Artikli 16 lõige 1
Artikli 24 lõige 2	—
Artikkel 25	—
Artikkel 26	Artikkel 20
—	Artikkel 21
—	Artikkel 22
—	Artikkel 23
Artikkel 27	Artikkel 24
I lisa	—
II lisa	I lisa
—	II ja III lisa